

Grunnkurs søk og redning

Deltakerhefte

Røde Kors
Hjelpekorps

Grunnkurs søk og redning er utarbeidet i samarbeid med Ressursgruppe Ettersøkning. Ressursgruppen er ansvarlig for faginnholdet i kursmanualen.

Ressursgruppe Førstehjelp har bidratt med fagstoff til tema 1.4 om mentale forberedelser og Ressursgruppe Vann med fagstoff til egensikkerhet vann.

Framsidedfoto: Sven Bruun

Røde Kors
Versjon 1
Juni 2012

© Dette deltakerhefte eller deler av den kan *kun* brukes i forbindelse med opplæring av frivillige og ansatte i Røde Kors Hjelpekorps. All annen bruk uten tillatelse er forbudt.

Grunnkurs søk og redning

Grunnkurs søk og redning er obligatorisk for alle
som skal være med i hjelpekorpsset

Innhold

Del 1 – Grunnleggende del (5 t)

1.1	Redningstjenesten og vårt oppdrag	9
	Redningstjenestens oppbygning	9
	Forløpet i en aksjon	12
	Lokale rutiner ved søk og redningsoppdrag	13
1.2	Sikring og transport av pasient.....	15
	Utstyr for sikring og transport av pasient på bære	15
	Sikring og transport av pasient i ryggleie på bære.....	16
	Sikring og transport av pasient i sideleie på bære	17
	Rutiner for løfting av bære med pasient	17
	Rutiner for transport av pasient på bære	17
1.3	Opptreden ved funn	19
	Generelt om funn av savnede	19
	Opptreden ved funn av savnede	19
	Opptreden ved funn av taust vitne	19
1.4	Mentale forberedelser, defusing og debriefing	21
	Mentale forberedelser	21
	Vanlige stressreaksjoner.....	21
	Defusing	22
	Teknisk gjennomgang.....	23
	Debriefing	23

Del 2 – Egensikkerhet (2 t)

2.1	Egensikkerhet – land	27
	Hva er risiko?.....	27
	Typer risiko vi kan utsettes for i hjelpekorpsset.....	28
	Lover, regler, retningslinjer og rutiner.....	28
	Når kan regelverket fravikes?	29
2.2	Egensikkerhet – vann	31
	Definisjon av enkelt strandsøk	31
	Risikofaktorer ved enkelt strandsøk	31
	Enkel redning.....	32
	Sikkerhetsutstyr ved enkel redning	32

Del 3 – Søk etter savnet (3 t)

3.1	Generelt om søk etter savnet.....	37
	Forskjell på grovsøk og finsøk	37
	Riktig bruk av blikket.....	37
	Oppmerksomhet og konsentrasjon	37
3.2	Grovsøk i terreng	41
	Stisøk.....	41
	Punktsøk.....	43
	Søk langs naturlig veivalg	43

Del 4 – Avsluttende øvelse (5 t)

4.1	Generelt om avsluttende øvelsen.....	45
	Øvelsesbestemmelser	45
	Egeninnsats og innlevelse	45
4.2	Avsluttende øvelse	48
	Forberedelser til avsluttende øvelse	48
	Gjennomføring av avsluttende øvelse	49

Del 1

Grunnleggende del

1.1 Redningstjenesten og vårt oppdrag

- Redningstjenestens oppbygning
- Forløpet i en aksjon
- Lokale rutiner ved søk og redningsoppdrag

Redningstjenestens oppbygning

Redningstjeneste er definert som

«den offentlig organiserte virksomheten som utøves ved øyeblikkelig innsats for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som krever koordinering»¹

Politiet har ansvar for å iverksette og organisere redningsinnsats. Hovedredningssentralen (HRS) har det overordnede ansvaret ved redningsaksjoner. Koordinering av hendelser skjer enten direkte fra HRS eller gjennom oppdrag til lokale redningssentraler (LRS). Det er en LRS i hvert politidistrikt samt hos Sysselmannen på Svalbard. LRS og HRS har gjensidig varslingsplikt ved ethvert mulig redningstilfelle.

Justis- og beredskapsdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementet har det overordnede, *administrative* samordningsansvaret for redningstjenesten. Departementet har også etatsstyringsansvar for Hovedredningssentralene.

Hovedredningssentral

Hovedredningssentralene har det overordnede *operative* ansvar ved søks- og redningsaksjoner. Den operative koordinering av aksjoner, skjer enten direkte fra en av de to hovedredningssentralene (HRS), som er lokalisert i Bodø og på Sola ved Stavanger, eller gjennom en av de 28 lokale redningssentralene (LRS).

Ansvarsområdet mellom HRS Nord-Norge og HRS Sør-Norge deles på 65 grader nord, langs grensen mellom Nord-Trøndelag og Nordland Fylke.

¹ Politiets beredskapssystem, del 1 (PBS-1), Politiet 2011

Lokal redningssentral

Med lokal redningssentral menes ledelses- og koordineringsapparatet som iverksettes i politidistriktet under en redningsaksjon. Operasjonssentralen i politidistriktet ivaretar funksjonen som lokal redningssentral. LRS har ansvar for å lede og koordinere redningsaksjoner i eget distrikt, med mindre HRS treffer en annen beslutning. Med eget distrikt menes landområde og eventuelt sjøområdet innenfor politidistriktet. LRS leder normalt alle redningsaksjoner på land, mens HRS normalt leder alle redningsaksjoner på sjøen. Uansett ledelse, skal HRS og LRS samhandle og bistå hverandre. Redningsledelsen ved en lokal redningssentral består normalt av (dette vil være stedsavhengig) representanter fra:

10

- Politimesteren (leder)
- Brannvesenet
- Helsetjenesten
- Havnevesenet
- Kystverket
- Avinor
- Heimevernet
- Sivilforsvaret
- Telenor
- Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF) – én representant fra de frivillige organisasjonene som representerer alle

Operasjonssentral

Operasjonssentralen har ansvar for mottak av meldinger og nødanrop (112), og den skal videreformidle meldinger om oppdrag til innsatsenheter og føre vaktjournal (PO) for hele politidistriktet. Når politimesterens stab er satt, skal operasjonssentralen koordinere samarbeidet med staben og lede innsatsen.

Operasjonssentralen skal også lede og koordinere den samlede innsatsen på taktisk nivå i politidistriktet og sørge for at meldinger fra befolkningen blir tatt i mot og behandlet. Dersom det er utpekt en innsatsleder for det aktuelle oppdraget, koordinerer operasjonslederen innsatsen med innsatslederen.

Innsatsleder

Politiet har ansvar for å organisere, lede og koordinere arbeidet i innsatsområdet. Innsatsledelse ved redningstjeneste er i første rekke tilrettelegging for faginnsats og koordinering av ressurser og støttefunksjoner.

Innsatsleder har ansvaret på åstedet og er øverste leder på taktisk nivå. Ved større hendelser oppretter innsatslederen kommandoplass (ILKO). Herfra ledes og koordineres den samlede innsatsen.

Frivillige samvirkeaktører innenfor redningstjenesten

Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum (FORF) er en paraply-organisasjon for frivillige organisasjoner med beredskap for redningstjenesten. FORF er representert i lokal redningssentral (LRS) og kommer fra en av organisasjonene. FORF-representanten representerer alle de frivillige organisasjonene tilknyttet FORF med ressurser i politidistriktet. Medlemmer i FORF per januar 2012 er:

- NAKs Flytjeneste
- Norsk Folkehjelp Sanitet
- Norsk Grotteforbund
- Norsk Radio Relæ Liga
- Norske Alpine Redningsgrupper
- Norske Redningshunder
- Redningsselskapets sjøredningskorps
- Rovernes beredskapsgrupper
- Røde Kors Hjelpekorps

11

Grovt sett kan ressursene som FORF representerer, deles inn i:

- Redningsmannskap
- Hundeeekvipasjer
- Fjellklatrere
- Småfly til søk
- Sambands- og datastøtte
- Båtressurser
- Grottereddere

Samlet har de frivillige organisasjonene i redningstjenesten kapasitet til å bistå ved hendelser som

- søk etter savnet person
- alpinulykke
- sjøulykke
- flom
- andre større ulykker
- drukning
- ekstremvær
- sammenraste bygninger
- snø, stein-, jord- eller leirskred

Profesjonelle samvirkeaktører i redningstjenesten

De profesjonelle aktørene i redningstjenesten i Norge består av:

- Politi
- Helse
- Brann
- 330-skvadronen
- Luftambulansene
- Redningsselskapet

12

Forløpet i en aksjon

Vårt oppdrag

Røde Kors Hjelpekorps sitt oppdrag i redningstjenesten som den største frivillige aktøren er å bistå i søk etter savnede personer, redning utenfor vei, store ulykker og naturkatastrofer.

Det er viktig å presisere forskjellen på redningsoppdrag og søksoppdrag. Et *søksoppdrag* er et oppdrag hvor vi ikke vet posisjonen til den som trenger hjelp i motsetning til et *redningsoppdrag* hvor vi ikke vet posisjonen.

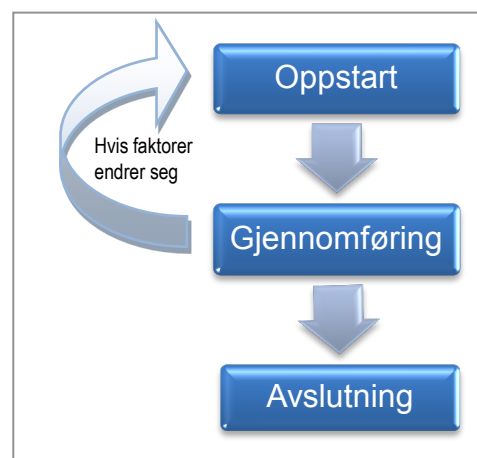
Hva politiet tenker om oss:

De frivillige organisasjonene anses som en bærebjelke innen landredning i Norge. Politiet må legge til rette for at de frivillige organisasjonene forblir viktige bidragsytere og et supplement til offentlige tjenester (se fotnote 3 side 17).

Oppdragets forløp – fra varslings til avslutning

Oppdragets forløp deler vi inn i tre hovedfaser i Røde Kors Hjelpekorps. *Oppstart*, *Gjennomføring* og *Avslutning* gjenspeiler de tre hovedfasene som enhver aksjon (både søks- og redningsaksjon) går gjennom.

- Oppstartsfasen:
 - Varslings
 - Grov plan
 - Varslings av mannskaper
 - Taktisk vurdering og planlegging
 - Ordregiving
- Gjennomføringsfasen:
 - Framdrift
 - Håndtering av funn
- Avslutningsfasen:
 - Inntransportering
 - Defusing og debrief av mannskap

Forløpet i en aksjon

Oppstartsfasen

Oppdragsgiver varsler normalt Røde Kors Hjelpekorps på distriktsnivå om aksjon. Leder på distriktsnivået i RKH mottar oppdraget, gjør en ressursvurdering før de varsler aktuelle hjelpekorps. Lederne for aksjonen gjør en taktisk vurdering og lager en taktisk plan. Før mannskapene sendes ut, avholdes det et ordremøte der det framføres en fempunktsordre eller forkortet ordre, avhengig av oppdragets hastegrad.

Gjennomføringsfasen

Etter ordremøtet iverksetter lagene oppdrag de er gitt fra aksjonsledelsen. Aksjonsledelsen fortsetter å lage nye oppdrag frem til aksjonen avsluttes.

Avslutningsfasen

Etter endt aksjon vil aksjonsleder for RKH gi en inntransportordre. Umiddelbart etter at inntransportordre er mottatt, gjennomføres defusing lagvis. Når alle lag er inntransportert, gjennomfører aksjonsledelsen en teknisk gjennomgang av aksjonen for alle involverte enheter.

Les mer om defusing og debrief i tema 1.4.

Tilleggs punkt som inngår i alle fasene av en aksjon

Håndtering av massemedia og pårørende foregår kontinuerlig, også etter at aksjonen er avsluttet. Opptre alltid høflig og profesjonelt overfor pårørende og massemedia. Avklar alltid med lagleder hva du kan uttale deg om ved forespørsler fra massemedia eller pårørende. Normalt er det Politiet som uttaler seg til massemedia og pårørende. Husk taushetsplikten!

Lokale rutiner ved søk og redningsoppdrag

Generelt skal det finnes lokale rutiner for

- Varsling
- Personlig utstyr (stående ordre)
- Oppmøtested (stående ordre)
- Forsyninger (stående ordre)

I tillegg bør andre lokale rutiner som er relevante ved søks- og redningsoppdrag gjennomgås.

Egne notater

14

1.2 Sikring og transport av pasient

- Utstyr for sikring og transport av pasient på bære
- Sikring og transport av pasient i ryggleie på bære
- Sikring og transport av pasient i sideleie på bære
- Rutiner for løfting av bære med pasient
- Rutiner for transport av pasient på bære

Drøfting i plenum om det å vurdere behovet for transport av pasient:

- Hvilke hjelpemidler har vi for å transportere en pasient fra A til B?
- I hvilke situasjoner er det aktuelt å vurdere transport av pasient?

15

Vår oppgave er å hindre og lindre nød. Våre aktiviteter skal være sikre, nøyaktige og effektive. Transport av pasient må derfor foregå så skånsomt som mulig uten at dette går utover liv og helse.

Når skal vi iverksette sikring av pasient for transport? Det skal vi gjøre når pasienten ikke kan gå selv. All transport krever sikring av pasient. Det finnes noen unntak, men de diskuterer vi ikke her.

Utstyr for sikring og transport av pasient på bære

Transport av pasient på bære krever sikring. Det er en fordel at tau eller stropper er tilstrekkelig tykke slik at trykk per flateenhet på pasienten blir så lavt som mulig. Tau bør ha en diameter større enn 10 mm. Plassering av pasient, tau og stropper må tilpasses skaden(e) og pasientens nåværende og forventede tilstand i løpet av transporten.

De fleste hjelpekorps har armébåren i sin grunnutrustning. Armébåren har lang fartstid og vi har mange av dem. Vi anbefaler imidlertid ikke bruk av armébåre til transport på henteoppdrag og andre redningsoppdrag der antall skadde er lavt. Armébåren bør kun brukes når andre alternativer ikke er tilgjengelig.

I dag finnes det moderne alternativer til armébåren som andre aktører i redningstjenesten har tatt i daglig bruk. LESS-båren er ett alternativ som benyttes av 330 skvadronen (Sea-King helikoptrene), Luftambulansen, Brannvesen og noen hjelpekorps.

Systemer som LESS standardiserer sikring, og reduserer kompleksiteten i utførelsen av oppdragene. Standardiserte løsninger bidrar også til bedre samvirke blant aktørene i redningstjenesten.

En annen viktig egenskap med moderne transportsystemer er at disse følger pasienten fra skadested til sykehus. Dette reduserer antall forflytninger og reduserer således faren for ytterligere forverring av pasientens tilstand.

I dette tema tar vi utgangspunkt i armébåren som transportsystem fordi det er dette de fleste hjelpekorps har tilgang til i dag. Det jobbes med en anbefaling til nytt transportsystem. Når dette arbeidet er ferdig, vil vi ta dette med i kurset.

Sikring og transport av pasient i ryggleie på bære

Hvis pasienten er bevisst og det er overveiende sannsynlig at pasienten vil forbli ved bevissthet under hele transporten, kan pasienten plasseres i ryggleie.

Utstyr: Armébåre, to ulltepper og 13 meter tau, diameter > 10 mm.

Øv på båresurring i ryggleie. Se i vedlegget for framgangsmåte.

16

Utstyr til båresurring

Plassering av ulltepper

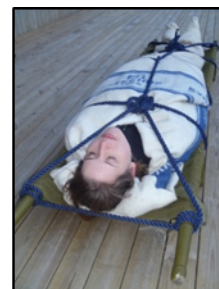
Plassering av pasient

Gangen i båresurring

En ferdig båresurring

Øv på transport av pasient på bære i variert terreng

Sikring og transport av pasient i sideleie

Husk prinsippene for sideleie slik det ble lært i førstehjelpskurset.

Under transport i høye hastigheter vil det være behov for en stropp/et tau over øverste skulder på pasienten, for å unngå at pasienten sklir fremover ved hard oppbremsing. Denne formen for transport ikke er aktuell på dette nivået og dermed utelatt.

17

Øv på sikring og transport av pasient på bære i sideleie.

Rutiner for løfting av bære med pasient

Når vi løfter pasienter som er sikret på bære, har vi et bærelag på fire som tar et håndtak hver. Det er alltid en av de som er hodeenden som bestemmer og gir kommandoer. Avklar på forhånd hvem som gir kommandoene.

Første kommando er «KLAR TIL LØFT» og om ingen svarer, er det tegn på at hele bærelaget er klare til å løfte. Så kommer kommandoen «LØFT» og alle løfter rolig og kontrollert pasienten i hoftehøyde på bærelaget. **HUSK Å LØFTE MED BEINA, IKKE RYGGEN!!** Øv på dette til alle gjør det riktig. Kommandoene for å senke pasienten ned er «KLAR TIL SENK». Om ingen har noen innvendinger, betyr dette at hele bærelaget er klare til å senke baren ned til bakken. Kommandoen «SENK» blir gitt og baren senkes rolig og kontrollert ned på bakken (NB!) Husk å påpeke at bærelaget **MÅ** sjekke underlaget før de senker slik at pasienten ikke får en stein eller stubbe i ryggen).

Øv på løfting og senkning av pasient på bære.

Rutiner for transport av pasient på bære

Forflytting med pasient sikret på bære skal vi alltid ha føttene til pasienten pekende i gangretningen, unntatt i bratt oppoverbakke hvor hodet skal peke framover til en er på toppen hvor en snur slik at føttene peker framover igjen. Vi tilstreber å ha pasienten mest mulig plant (horisontal) under hele forflyttingen. Skulle noen snuble vil det mest sannsynlig være framover og derfor skal føttene til pasienten peke i gangretningen. Det er også mer behagelig for pasienten under lengre forflytting. Grunnen til at vi snur pasienten med hodet i gangretningen ved bratte oppoverbakker, er at om en skulle skli vil det være mest sannsynlig at en sklir nedover. Det er også mer behagelig for pasienten å ha hodet oppover i slike bakker.

Egne notater

18

1.3 Opptreden ved funn

- Generelt om funn
- Opptreden ved funn av savnede
- Opptreden ved funn av taust vitne

Generelt om funn

Ved alle funn varsles lagleder, søket stoppes og lagleder kommer fram for å se. Lagmedlemmer blir stående der de er og avventer videre ordre. Lagleder sørger for at det tas ut posisjon og funnet meldes til KO. Ved behov for mer bistand i form av flere mannskaper eller andre, som for eksempel Politi, meldes dette også inn til KO. Stedet merkes og det besørges vakthold ved ordre.

19

Opptreden ved funn av savnede

Alle mannskaper bør være mentalt forberedt på å finne personen(e) det letes etter, død eller levende. Ved funn av person i live er det viktig med førstehjelp og psykososial støtte. I mange tilfeller vil også Røde Kors stå for uttransportering av pasienten(e). Klargjøring for transport og kartlegging av korteste og mest hensiktsmessige rute ut fra funnstedet må foregå parallelt. Ved helikoptertransport må landingsplass klargjøres.

Ved funn av flere savnede er det viktig med etterretning slik at en vet hvem som er funnet. Observer pasienten hele tiden og forebygg videre skadeomfang (som for eksempel nedkjøling). Ved uttransport av flere pasienter skal dette foregå i prioritert rekkefølge (begrunnet i helsetilstand).

Ved funn av død person (mors) trekkes mannskapene ut samme vei som de gikk inn (spordisiplin). Ved fare for innsyn fra media eller pårørende må det vurderes om personen skal dekkes til. Avsperring og vakthold besørges ved ordre.

Opptreden ved funn av taust vitne

Ved funn av taust vitne, for eksempel funn av gjenstander eller klær som muligens tilhører savnede er det viktig å tenke spordisiplin. For å hjelpe søkshunder til å få sporutgang, er det viktig og ikke ødelegge spor i området. Avvent ordre fra KO. Det vil være aktuelt å merke funnstedet slik at det er synlig i terrenget.

Egne notater

20

1.4 Mentale forberedelser, defusing og debrief

- Mentale forberedelser
- Vanlige stressreaksjoner
- Defusing
- Teknisk gjennomgang
- Debriefing

Mentale forberedelser

Alle hjelpekorpsmedlemmer bør tenke gjennom hva slags oppdrag de kan bli brukt til. Det er viktig å ha tenkt igjennom hva oppdraget kan innebære i forhold til funn, fysiske og mentale påkjenninger. Hjelpekorpsmedlemmet bør vurdere hvert enkelt oppdrag med tanke på om de skal delta eller ikke ut i fra sin egen situasjon og dagsform. En skal være ærlig med seg selv og sin leder om dette.

Det er viktig å forberede seg mentalt også som et lag. En felles gjennomgang av oppdraget som skal utføres, samt hva dette oppdraget innebærer for laget og det enkelte lagsmedlem, er en god metode for forberedelse. Hver enkelt vil da ha et bedre utgangspunkt for å ivareta seg selv og de andre lagsmedlemmene i oppdragsutførelsen.

Vanlige stressreaksjoner

Vanlige og normale stressreaksjoner som en person opplever umiddelbart i forbindelse med en dramatisk hendelse vil ofte være både fysiske og mentale/følelsesmessige.

Fysiske reaksjoner

Kroppen vår blir aktivert for flukt eller kamp når vi er i en dramatisk situasjon. Dette kan gi seg uttrykk ved hjertebank, frysninger, svette, skjelvinger og kroppslig uro. Kroppen forbereder seg for å få fysisk styrke til å håndtere situasjonen.

Mentale- og følelsesmessige reaksjoner

Tenkningen blir ofte mer innsnevret og begrenset enn vanlig i en stressende situasjon. Mennesker i slike situasjoner tar inn informasjon og bearbeider dette på forskjellige måter. Det kan vise seg ved at flere mennesker i samme hendelse husker hva som har skjedd på forskjellig måte.

I bearbeiding av informasjon vil vi kunne ha god nytte av tidligere erfaringer, både mentale og handlingsrelaterte. Øvelser vil kunne forberede menneskene på virkelige situasjoner.

De fleste opplever en dramatisk hendelse som uvirkelig med vanntro og sjokk. Mennesket har flere mekanismer for å beskytte seg mot mentale påkjenninger. Dette kalles for stressreaksjoner.

De vanligste stressreaksjonene kan oppsummeres med dette:

- Nummenhetsfølelse
- Tiltaksløs
- Sjokk
- Angst
- Tilbaketrekking
- Sinne og aggresjon
- Kroppslig uro og rastløshet
- Søvnproblemer
- Hjertebank
- Svette
- Kvalme
- Magesmerter
- Latteranfall

Sammen med mentale forberedelser finnes det ulike metoder for å forebygge og redusere mentale reaksjoner etter hendelser. I hjelpekorpsset benyttes *defusing* og *debriefing* som metode.

Defusing

Defusing er en *uformell samtale* som tar utgangspunkt i det gruppen har vært med på. Den gjennomføres rett etter hendelsen og er en gjennomgang av det hver enkelt har sett og gjort i løpet av oppdraget. Eksempelvis kan et lag gjennomføre en defusing under transport tilbake fra et oppdrag. *En skal ikke samle store grupper til defusing*, men gjennomføre dette i grupper som har vært i innsats sammen, fortrinnsvis på lagnivå. Mannskapene er ofte slitne rett etter slike hendelser, så samtalen bør ikke vare lenger enn en times tid. Det å holde seg til den opplevde hendelse, kan for mange være med på å redusere følelsesmessig kaos og emosjonell uro i ettertid. I denne fasen bør en, så langt det er mulig, unngå at samtalen blir for emosjonell da det lett kan forsterke den følelsesmessige belastningen.

Gjennomføring av en defusing kan for eksempel være slik:

1. Laget kalles sammen umiddelbart etter avklart situasjon
2. En oppsummerer det som har skjedd.
Hva har jeg sett og hva har jeg gjort?
3. Hver enkelt får fortelle sin opplevelse uten innblanding av andre. Alle blir spurt, men ingen tvinges til å snakke.
4. Viktig å gi bekreftelse og aksept for den enkeltes opplevelser og reaksjoner uten diskusjon og kommentar. Her er det viktig med ivaretagende holdninger. Eventuelle misforståelser som måtte dukke opp oppklares.
5. Leder informerer om eventuelle møter som vil holdes senere, mulighet for individuell oppfølging, profesjonell støtte etc.

Defusing er meget viktig, og ønskelig hos de fleste i laget. Det er raskt å gjennomføre og krever lite forberedelse. Defusing gjennomføres som fast rutine.

Defusing gjennomføres så raskt som mulig etter endt oppdrag, eventuelt i en venteperiode før nytt oppdrag og omfatter bare de som har vært sammen om oppdraget.

Teknisk gjennomgang

I mange tilfeller blir det gjennomført en kort teknisk gjennomgang etter endt oppdrag. Når mannskapene har returnert fra oppdraget, utstyr er på plass og en har fått oversikt på situasjonen, finner en tid til dette.

Alt mannskap som har vært en del av aksjonsbildet er samlet. Aksjonsledelsen leder gjennomgangen og går systematisk gjennom fakta om hendelsen fra mottatt melding til aksjonen er avsluttet. Dette er nyttig for at alle skal dra hjem med samme oppfattelse av hva som har skjedd. Det er også rom for å stille spørsmål direkte til aksjonsledelsen.

Debriefing

Debriefing er en *systematisk og strukturert måte* å gjennomgå fakta, tanker, inntrykk og reaksjoner på etter en hendelse og gjennomføres vanligvis i større grupper. Hensikten med den strukturerte måten å samtale på er å dra nytte av deltakernes erfaringer på en konstruktiv måte.

Debriefing er krevende. Det er derfor viktig at den som skal lede debrief har opplæring og trening i å bruke metoden.

Debrief tar vanligvis lengre tid å gjennomføre enn defusing. Som hovedregel bør det være to ledere tilstede under slike samtaler slik at mest mulig av det som skjer og blir sagt i gruppen blir fanget opp. En bør ikke ha for store grupper. Dersom gruppa blir på mer enn 20 personer, er det anbefalt å gjennomføre debrief i flere mindre grupper.

Debriefing skal gjennomføres 1-2 dager etter hendelsen. Alle hjelpekorps bør ha dette som fast rutine. Når dette fungerer som rutine, vil det være en metode alle er fortrolige med når dagen kommer da den «vanskelige» debrief skal holdes.

Hvis det er behov for det, anbefales det også at det blir gjennomført en oppfølgingssamtale med samme gruppe på et senere tidspunkt.

Egne notater

24

Del 2

Egensikkerhet

2.1 Egensikkerhet – land

- Hva er risiko
- Typer risiko vi kan utsettes for i våre aktiviteter
- Lover, regler, retningslinjer og rutiner

Hva er risiko

Eksempler på risikoreduserende tiltak:

- Det er normalt livsfarlig å gå inn i et brennende hus. Likevel er det svært få skader blant røykdykkere i brannvesenet. Hvorfor?
(Stikkord: Verneutstyr, kompetanse, trening og rutiner)
- Bruk av refleksvest langs mørke trafikkerte veier
(reduserer sannsynlighet for skade)
- Bruk av bilbelte i bil (reduserer konsekvens)

27

Risiko er konsekvens-sannsynlighet, det vil si at dersom konsekvensen er høy – for eksempel dødsfall, alvorlig skade eller tap av store verdier – kan risiko være høy selv om det er lite sannsynlig at det inntreffer. Likeledes kan risiko være høy med mindre alvorlige konsekvenser – for eksempel lettere skader, tap av mindre verdier, omdømmetap – dersom det er sannsynlig at det inntreffer.

Risiko kan reduseres ved å redusere sannsynlighet for at det inntreffer eller redusere konsekvensen.

Det vil normalt ikke være mulig å fjerne risiko helt med risikoreduserende tiltak. Det er for eksempel fortsatt farlig å kjøre bil selv med sikkerhetssele (restrisiko).

Hvor høy risikonivå er det akseptabelt å ustette våre mannskaper for? Er det for eksempel greit å kjøre snøskuter, ATV eller utrykning med ambulanse selv om risiko er langt høyere enn kjøring med vanlig bil? Er det greit med høyere risiko når det er snakk om å redde liv?

Hvis risiko er høyere enn akseptabelt må vi enten

- redusere risiko til ett akseptabelt nivå ved hjelp av risikoreduserende tiltak
- eller avstå fra den risikofylte aktiviteten

Risikohåndtering forutsetter

- Kunnskap nok til å forstå risikoen
- Beslutningsmyndighet (formelt og reelt) til å iverksette risikoreduserende tiltak eller beslutte og ikke utføre den risikofylte aktiviteten
- Kunnskap, rutiner og utstyr for å redusere risiko

Typer risiko vi kan utsettes for i hjelpekorpsset

I hjelpekorpsset kan mannskapene i aktivitetene være utsatt for ulike typer risiko. Dette kan for eksempel være:

- Trafikk/kjøretøy
 - som fører eller passasjer av kjøretøy (snøskuter, ATV, bil, ambulanse)
 - ferdsel på trafikkert område (vei, industriområde, jernbane)
- Bratt og glatt
 - fall på grunn av ulendt og glatt terreng/underlag
 - fottøy som ikke er egnet for underlaget
- Vann og drukning
 - Ferdsel i båt
 - Elv og strømmende vann
 - Strandkant, brygge etc.
- Vold
 - Er savnede/pasient farlig for oss
- Kulde og vind – frostskafer
- Smitte

Lover, regler, retningslinjer og rutiner

Lover, regler, retningslinjer og rutiner er dokumenter som inneholder krav til verneutstyr, krav til kompetanse, rutiner for gjennomføring av aktiviteten og retningslinjer for når og om aktiviteten kan gjennomføres eller avbrytes.

Lover og forskrifter generelt

De viktigste lover og forskrifter er bl.a.:

- Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn
 - Bruk av bilbelte under kjøring
 - Bruk av hjelm for fører og passasjerer/pasienter på snøskuter og ATV (gjelder også snøskuterslede)
- Trafikkreglene

Regler spesielt for Røde Kors

- Etikk- og taushetserklæring for alle i Røde Kors
- Regelverk for hjelpekorpsset
I regelverket for hjelpekorpsset er det bl.a. satt ulike krav til de forskjellige hjelpekorpsaktivitetene, både når det gjelder opplæring og kompetanse og materiell og utstyr.

Aktuelle rutiner og retningslinjer

I tillegg til ovennevnte lover og regler er det også utarbeidet ulike retningslinjer og rutiner for enkelte aktiviteter. Disse kan variere i hjelpekorpsene da de som oftest tar hensyn til lokale forhold. Alle som deltar i aktiv tjeneste i hjelpekorpsset er pliktig til å sette seg inn i rutinene og retningslinjene for de aktivitetene de er med i.

Når kan regelverket fravikes?

Hovedregelen er at regler ikke skal brytes. Man skal istedenfor vente på at nødvendig utstyr eller personell med nødvendig kompetanse er tilgjengelig for å løse oppdraget.

I enkelte tilfeller vil konsekvensene av og ikke handle være mye større enn konsekvensene av å avvike fra regler eller lover. Man kan derfor i gitte tilfeller bryte loven/regelen, som for eksempel

- når handlingen blir foretatt for å redde liv, helse, eiendom eller en annen interesse fra en fare for skade som ikke kan avverges på annen rimelig måte, og skaderisikoen ved og ikke gripe inn er langt større enn skaderisikoen ved handlingen
- og det er åpenbart at andre også hadde handlet på samme måte dersom de var i samme situasjon

 Egne notater

[illegible]

2.2 Egensikkerhet – vann

- Definisjon av enkelt strandsøk
- Risikofaktorer ved enkelt strandsøk
- Enkel redning
- Sikkerhetsutstyr ved enkel redning

Definisjon av enkelt strandsøk

Strandsøk

Enkelt strandsøk er søk som foregår langs eller ved vann og skal gjennomføres på en slik måte at ingen kan falle i vannet, selv ved et uhell.

Ikke under noen omstendighet skal det være nødvendig med sikringsutstyr som for eksempel redningsvest eller tau. Hvis en må ta i bruk redningsvest eller tau, er dette ikke lenger et enkelt strandsøk, men et søk som krever mer opplæring og egnet utstyr

31

Risikofaktorer ved enkelt strandsøk

Ønske om å hjelpe blir satt høyere enn egen sikkerhet

Tidspress og et sterkt ønske om å hjelpe er stressfaktorer som kan påvirke mannskapenes evne til å vurdere egen kompetanse og sikkerhet.

Hovedprinsippet for all førstehjelp og redning er å hindre at nye skader og ulykker oppstår.

Forholdene på stedet

Forholdene på stedet *skal* være slik at ingen av søkemannskapene ved et uhell eller lignende kan falle i vannet. Faktorer som øker risikoen ved enkelt strandsøk er blant annet være

- *vått, bratt eller glatt underlag* som kan gjøre at en sklir eller faller ned i vannet (svaberg, mose, is og snø, vått underlag, fjellskrenter, trebrygger, betong, bratte grus- og jordskråninger etc.)
- *trær og andre hindringer* (busker, gjerder, stolper, bygninger, store steiner)

Vær- og føreforhold

Under søket må en ta hensyn til vær- og føreforhold.

I dårlig vær er det viktig å ha fokus på sikkerhet, og en må kunne akseptere at noen områder av søketeigen kanskje må overlates til personell med høyere vannredningskompetanse.

Lysforhold

Det bør helst være normalt dagslys. Tett tåke, skumring, tett regn eller snø eller nedsatt sikt er ikke tilfredsstillende dagslys.

Lysutstyr kan kompensere for noe av dette, men det kan aldri erstatte dagslys.

Søk i og/eller ved elv i redusert sikt regnes som ekstremt risikofyllt og krever personell med nødvendig kompetanse og utstyr tilpasset oppgaven.

Antall mannskaper

Det *skal* være minimum tre (3) personer i søket med minimum én kasteline. Mannskapene må kunne snakke sammen uten å måtte rope til hverandre.

Store grupper med søkemannskaper vil kunne medføre at det er vanskelig for en leder å holde oversikten over hele lagets bevegelser og sikkerhet. Søkelag på rundt fem (5) personer anses som optimalt.

Enkel redning

Enkel redning defineres ved at en løser oppgaven ved hjelp av enkle hjelpemidler og at en ikke på noen måte utsetter seg selv for noen form for risiko for å falle i vannet ved et uhell.

Enkle hjelpemidler kan være:

- Bruk av kasteline
- Bruk av lang pinne/planke for å nå ut til den som er i vannet
- Kaste ting som flyter til den i vannet slik at han/hun får noe å holde i.
- Be den i vannet svømme inn der du anser det som best å komme i land

Bruk fantasien og vær kreativ. Kun kreativiteten setter grenser. En god hjelpekorps er flink til å improvisere, men *det skal ikke gå på bekostning av sikkerheten!*

Sikkerhetsutstyr ved enkel redning

Ved enkel redning er *kasteline* det utstyret som en har med seg i søk. Jo flere personer som bærer kasteline, jo bedre!

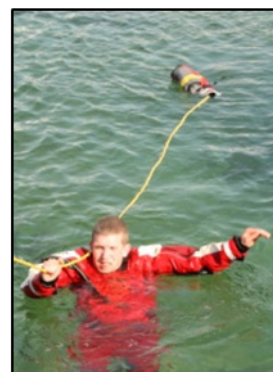
Kasteline skal aldri festes i personen som kaster denne.

Ta ut ca. 1,5 meter av tauet og hold her der når du kaster. Sikt 2 meter forbi den du skal kaste til.

Det er også veldig viktig at en har godt fottøy (god friksjon)

Bruk av kasteline

Egne notater

Del 3

Søk etter savnet

3.1 Generelt om søk etter savnet

- Forskjellen mellom grovsøk og finsøk
- Riktig bruk av blikket
- Oppmerksomhet og konsentrasjon

Røde Kors Hjelpekorps sin primæroppgave er å bistå ved søk og redningsaksjoner i Norge. Det er mange søkemetoder å velge mellom, og det er mange måter man kan tilpasse metodene på i de omgivelser hvor de skal benyttes. I dette temaet tar vi for oss de mest kjente og brukte metodene og ressursene ved søk på land, som er aktuelt for hjelpekorpsset.

37

Forskjellen mellom grovsøk og finsøk

Vi kan samle søkemetodene i to kategorier: *Grovsøk* og *finsøk*. Ved *grovsøk* blir avstanden mellom mannskapene så stor at det blir områder som ikke blir gjennom søkt. Her utelater vi områder med liten sannsynlighet for funn slik at vi raskt får gjennom søkt områder med størst sannsynlighet for funn først i håp om å finne noen i live. Et eksempel på grovsøk er stisøk, løksøk og søk langs naturlige veivalg.

Ved *finsøk* gjennom søkes hele området mellom mannskapene. Finsøk brukes når området er avgrenset og vi mener at det er høy sannsynlighet for at savnede befinner seg innenfor dette. Finsøk er tid- og ressurskrevende, men grundig. Et eksempel på finsøk er søkekjede som krever god tilgang til mannskaper. Andre eksempler er rodesøk og hussøk.

En leteaksjon er normalt en nødsituasjon, og vi må derfor ha som hovedmål å *finne savnede så raskt som mulig*. Den søkemetoden som dekker områdene med størst sannsynlighet for funn raskest, bør derfor benyttes først. Så lenge det ikke finnes gode argumenter for det motsatte, skal finsøk alltid være siste utvei. Eksempler på situasjoner der finsøk velges fremfor grovsøk er søk etter små barn, suicidale og personer som antas å holde seg i ro.

Riktig bruk av blikket

Hvordan vi bruker øynene er av stor betydning for utfallet av et søk. Når vi er ute og søker, er det like viktig å se ut til sidene og bakover, som å se rett fram. Vi bør observere terrenget både på avstand og tett ved der vi går.

Oppmerksomhet og konsentrasjon

Oppmerksomheten og konsentrasjonen til mannskap er av stor betydning for hvordan mannskapet bruker blikket. Det er derfor viktig å være klar over hvilke faktorer som påvirker oppmerksomheten og konsentrasjonen positivt og negativt. Noen faktorer som påvirker oppmerksomheten og konsentrasjonen til mannskapene kan være:

Motivasjon

En forutsetning for motiverte mannskaper er tilstrekkelig med mat og hvile. God opplæring, forventningsavklaring og forberedelse før oppdraget bidrar også positivt.

Informasjon

God informasjon øker motivasjonen og bidrar til at mannskapene har riktig fokus under innsats.

Redsel

Det er naturlig å føle redsel for å finne noe som er ekkelt eller uønsket. Dette kan redusere oppmerksomheten betydelig. God opplæring, forventnings-avklaring og forberedelse før oppdraget bidrar til å redusere redsel. Mannskap som ikke er komfortable med oppdraget bør ikke delta.

38

Tørste, sultne og slitne mannskaper

Mannskaper som er tørste, sultne og slitne har svekket oppmerksomhet og konsentrasjon. En god pause hver tredje eller fjerde time er derfor viktig.

Synkende motivasjon

Motivasjonen hos mannskapene har en tendens til å synke fra en halvtime til en time etter at søket har startet. Dette kan skyldes at adrenalinnivået synker, spesielt når det ikke er gjort funn og oppdraget drar ut i tid. En ny gjennomgang av oppdraget kan redusere denne effekten.

Natur-, vær- og lysforhold

I ulendt terreng, dårlig lys- og værforhold er det lett å flytte fokus fra søket til egen person. Mannskapet konsentrerer seg mer om å holde seg på beina enn å bruke blikket til å lete.

Annen aktivitet

All aktivitet som ikke har noe med selve søket å gjøre reduserer søkemannskapenes oppmerksomhet og konsentrasjon og er derfor uønsket, som for eksempel mobilbruk og unødvendig mye småsnakk.

Egne notater

3.2 Grovsøk i terreng

- Stisøk uten og med flanke
- Punktsøk
- Søk langs naturlig veivalg

Stisøk

Dette kurset gir kun opplæring i de enkleste søkemetodene på land. Søkemetoder som løksøk og ledesøk (se *kompedium i søkemetoder på land*) krever mer selvstendighet av hvert enkelt mannskap enn hva vi kan forvente på dette nivået i opplæringen. La oss se litt på de ulike søkeformene som dette kurset dekker.

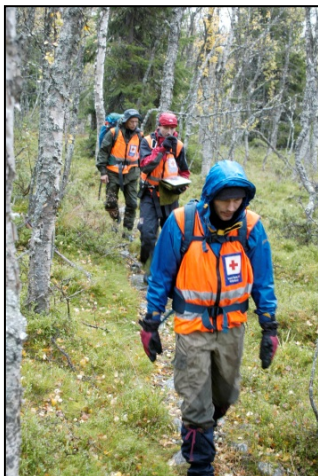
41

Stisøk uten flanke

Denne formen for stisøk benyttes der det er veier, stier eller tråkk i det området som ønskes gjennomført og hvor vi forventer at den savnede befinner seg (eksempel 1).

Eksempel 1: En 47 år gammel turgåer er blitt meldt savnet etter at han dro alene på hyttetur. Hytta ligger i nær tilknytning til et stisystem med merkede og umerkede stier. Savnede ble sist observert gående fra bilen i retning hytta. Lagets oppdrag er å ta seg fram langs normalstien til hytta og avsøke denne.

Praktisk gjennomføring av stisøk

- Fordeling av blikksoner
- Alle mannskaper går på stien
- Leder plasserer seg i midten av laget for best kommunikasjon og oversikt
- Lederen kan med fordel betjene samband
- Ett av mannskapene har ansvar for å orientere, men *alle* bør følge med
- Hvor langt ut man skal søke på kryssende stier vurderes ut i fra oppdrag slik det er gitt av KO
- *Anbefalt antall mannskap på et lag er to.* Det kan være flere hvis det er mange sidestier eller hvis laget er gitt tilleggsoppgaver.

Stisøk med flanke

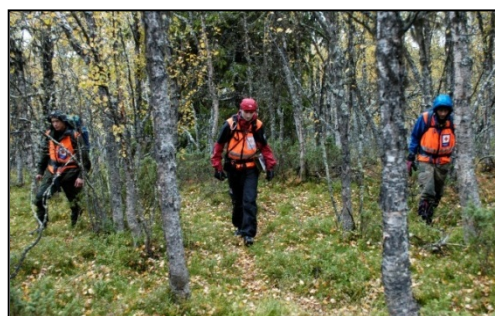
Denne formen for søk kan være en god metode når vi skal avdekke spor utenfor stien og på vei ut av stien (eksempel 2). Ofte kan det være nyttig å foreta stisøk med flanke etter at vanlig stisøk er gjennomført uten funn.

Eksempel 2: Turgåeren som ble savnet etter at han dro alene på hyttetur er ikke funnet etter stisøk i området. Under stisøket ble det observert flere steder hvor det kunne være naturlig å forlate stien. Kartet viser at det er skrenter nær stien. Lagets oppdrag er å søke flankene langs stien tilbake til utgangspunktet.

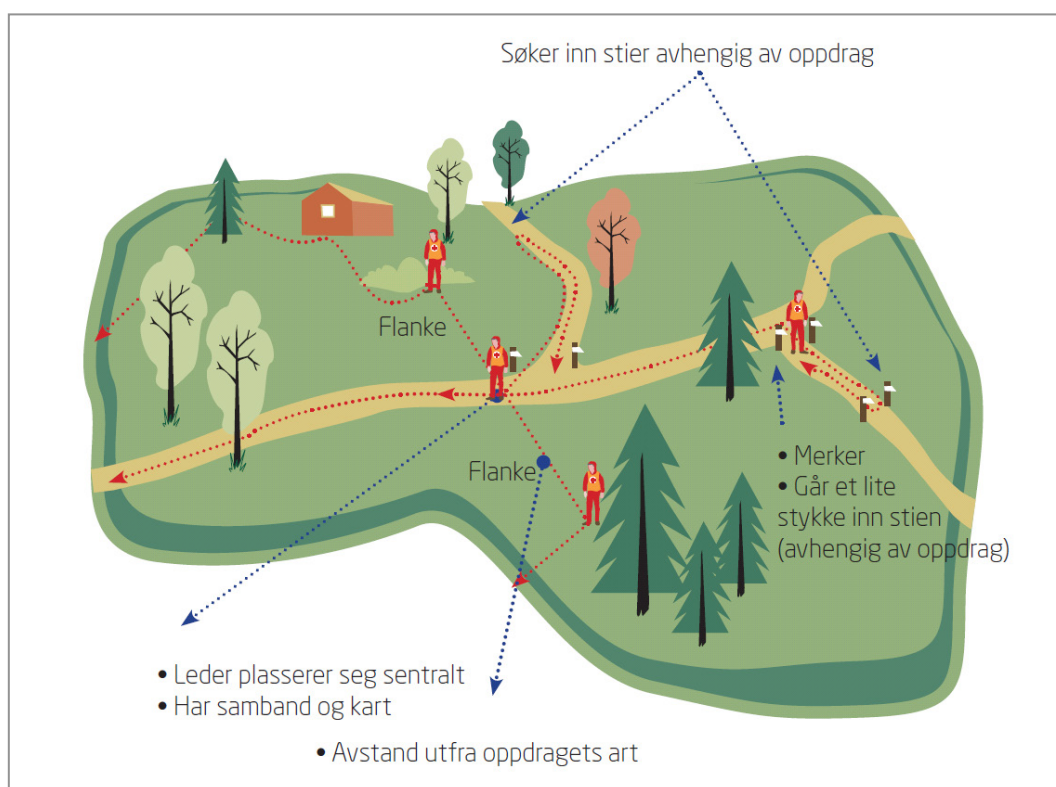
42

Praktisk gjennomføring av stisøk med flanke

- Kun ett av mannskapene går på stien, resten fordeles ut på en side eller på hver siden av veien.
- Leder plasserer seg sentralt for best kommunikasjon og oversikt. Ofte er det hensiktsmessig at lagleder går på stien
- Lederen bør betjene samband og orientere
- Antall mannskap på laget varierer normalt fra tre til fem personer avhengig av oppdragets art.
Anbefalt antall mannskap er fem.

Blir det for mange mannskap på laget reduses framdriften kraftig fordi det da blir vanskelig å kontrollere utførelsen. Husk at dette er et grovsøk.

Stisøk med flanke.

Illustratør: Ellen C. Sjøvall

Punktsøk

Punktsøk brukes til å avsøke spesielt aktuelle steder. Dette kan være hytter, vann, fiskeplasser, badestrender, teltsteder og kirkegårder (se eksempel 3).

Eksempel 3: To damer har gått på hytte-til-hytte-tur og er ikke kommet tilbake til avtalt tid. Det er dårlig vær i fjellet. Damene befinner seg trolig på en av hyttene. Helikopter kan ikke fly på grunn av det dårlige været.

Gjennomføringen er avhengig av punktene som skal avsøkes.

Punktsøk gjennomføres ofte som en del av et sammensatt søksoppdrag. I områder med mange punkt av interesse, får laget gjerne i oppdrag å avsøke flere etter hverandre. Antall mannskap er normalt to til fem personer. Søk av et punkt kan kreve alt fra én person til hele laget, avhengig av hvilket punkt dette er. Skal man for eksempel søke rundt et vann vil dette kreve flere enn søk av en enslig hytte.

43

Søk langs naturlige veivalg

Denne søkeformen tar utgangspunkt i terrenget, lokalkjennskap, foretrukne ruter og savnedes mål med turen. Dette kan laget bruke til å ta samme veivalg som savnede innenfor tildelt søketeig. Typiske situasjoner er søk etter bærplukkere, sauesankere, jegere, skigåere og fjellsportutøvere (eksempel 4).

Eksempel 4: En 32 år gammel orienteringsløper meldes savnet etter å ha løpt orientering. Man antar at han muligens ligger skadd i terrenget. Laget gis i oppdrag å søke langs naturlige veivalg mellom postene.

Praktisk gjennomføring av naturlig veivalg

- Kartanalyse av tildelt område for å identifisere et naturlig veivalg
- Alle kan gå etter hverandre hvis hastighet er viktig
- Avstand mellom mannskapene vurderes etter terrenget (tetthet)
- Leder plasserer seg sentralt for best kommunikasjon og oversikt
- Lederen bør betjene samband.
- Laget fordeles ut på hver side av den som orienterer (holder kursen)
- Lagleder og den som orienterer bør gå ved siden av hverandre
- Alle mannskaper bør ha et kompass med riktig kurs
- Antall mannskap er tre til fem personer i laget (tre er best)

Søk langs naturlig veivalg forutsetter at utgangspunktet er kjent, og at laget er i stand til å vurdere hvilken vei savnede gikk ved avgjørende punkter i terrenget. Eksempel på avgjørende punkter er stikryss, sadelpunkt og andre kanaliserende lendegejenstander.

Metoden benyttes ofte når det ikke finnes naturlige ledelinjer som for eksempel stier eller lignende.

 Egne notater

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Del 4

Avsluttende øvelse

4.1 Generelt om avsluttende øvelse

- Øvingsbestemmelser
- Egeninnsats og innlevelse

Øvelsesbestemmelser

Hensikten med øvingsbestemmelser er å sikre at deltakerne får størst mulig utbytte av øvelsen. Dette oppnår vi best gjennom retningslinjer og forutsetninger for innsats i spillet. Alle må gjøres kjent med disse før øvelsen starter. Bestemmelsene skal dekke rammer for kommunikasjon, tidsbruk, sikkerhet, markørspill og prosedyre ved uønskede hendelser.

47

Egeninnsats og innlevelse

Hvor stort utbytte deltakerne får av øvelsen, er avhengig av hvor stor egeninnsats og innlevelse de legger i spillet. Realistiske øvelser og god øvingsledelse kan ikke kompensere for manglende egeninnsats og innlevelse fra deltakernes side. Deltakerne må gjøres oppmerksom på ansvar for egen læring. Kursholdernes oppgave er å legge til rette for best mulig læring og læringsmiljø. Resten er opp til deltakerne å løse.

Egne notater

4.2 Avsluttende øvelse

- Forberedelser til avsluttende øvelse
- Gjennomføring av avsluttende øvelse

Forberedelser til avsluttende øvelse

48

En vellykket øvelse forutsetter at den er godt planlagt. Gode forberedelser er derfor et must. Her er en kort oppsummering av momenter som må forberedelses i god tid før øvelsen gjennomføres.

1. Velg en relevant situasjonsbeskrivelse

Hvis hjelpekorpsset ditt har mange leteaksjoner i nærhet til *tettbebyggelse* bør alternativ 1 eller 2 velges. Hvis leteaksjonene ofte foregår i *fjellet*, bør du velge alternativ 3 eller 4. Fordi søk langs vann ofte setter særskilte krav til egensikring, har vi ikke laget noen situasjoner som innebærer søk langs vann.

Hvert øvelsesalternativ er skrevet som en 5-punktsordre.

Du står fritt til å benytte en av situasjonene som du finner her, eller utarbeide din egen. Det viktigste er at du velger en situasjon som gir tilstrekkelig øving til å oppnå øvelsesmålene.

2. Velg et egnet øvingsområde

Et godt øvingsområde har et variert terreng og kort transportavstanden fra KO. Øvingsområdet bør ikke være større enn 2 km². Dette sikrer *mer tid til øving og mindre til transport*.

En ideell løsning er å plassere KO slik at alle lag kan starte søket direkte etter mottak av første oppdrag. Transport benyttes best til inntransport etter endt øvelse. Forsøk å minimalisere behovet for transport mellom oppdragene. *Husk at du kun har fire timer til rådighet* (3 ganger 80 minutter per oppdrag, inkludert evaluering og forflytting).

3. Utarbeid oppdrag og 5-punktsordre (øvelsesledelse)

Du trenger totalt tre ganger antall lag per oppdrag. Har du fire lag, trenger du dermed 12 oppdrag. Oppdragene utarbeides med utgangspunkt i *hypotesen* som er oppgitt i situasjonsbeskrivelsen.

Hvis det lar seg gjøre, bør alle lag få jobbe med en markør i løpet av øvelsen. Dette gir best utbytte og størst motivasjon til å fortsette utdanningen til kvalifisert nivå.

4. Veiledere, stab og markører

Din hovedressurs er veilederne. God kommunikasjon mellom øvelsesledelse (ØVLE) og veiledere er avgjørende for et godt resultat. Du bør ha en gjennomgang med alle involverte rett før øvelsen, slik at alle er godt kjent med mål, hensikt, gjennomføring og tildelte oppgaver.

Du trenger sannsynligvis en liten stab på to-tre personer som tar seg av transport og andre gjøremål som for eksempel utplassering av tause vitner og markører.

5. Dokumentasjon

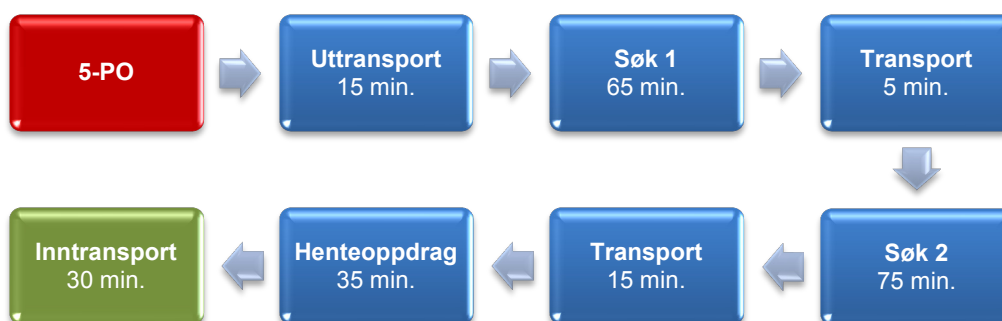
Lag en kopi av øvingsplanen. Behold kun valgt situasjon. De andre sletter du. Skriv inn korrekte klokkeslett, stedsnavn, posisjoner, spillmeldinger og eventuelt andre praktiske opplysninger som veiledere, stab og markører trenger for å gjøre jobben sin på best mulig måte. Hvis du distribuerer øvingsplanen elektronisk, bør du lagre dokumentet som en PDF slik at enkelte ikke får problemer med å åpne det.

Gjennomføring av avsluttende øvelse

Avsluttende øvelse gjennomføres på samme måte som en reel aksjon – med aksjonsledelse, ordremøte, samband og transport ved behov. Én av veilederne på gruppen går inn som lagleder på laget. På hvert lag delegeres oppgaver som *orientering* og *samband* til deltakerne etter tur, der dette lar seg gjøre uten å avvike fra normal gjennomføring.

Alle andre enheter og ressurser spilles av øvingsledelsen. Selve øvelsen følger typisk forløp for leteaksjoner. Først møter alle lagene til ordremøte der de mottar sine oppdrag i fempunktsordreform. Hvis nødvendig, transporteres deretter lagene ut til området det skal letes i. Underveis gis det spillmeldinger fra KO til lagene for å trene samband, koordinasjon og mottak av nytt oppdrag i felt. Øvelsen avsluttes med et henteoppdrag der hele kurset samarbeider om å transportere pasienten til vei.

Gangen i øvelsen kan skisseres slik:

Hensikten er å belyse de viktigste erfaringene fra øvelsen og dele disse med alle på kurset. Det bør fokuseres på erfaringer som er relevante for resten av kurset. Alle deltakere gis mulighet til å komme med innspill. Øvingsleder fungerer som ordstyrer.

Egne notater

50